

УДК 766

**FONT AS MAKING ELEMENT OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT
OF STUDENTS OF ARCHITECTURAL SPECIALITIES
ШРИФТ ЯК СКЛАДОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ
АРХІТЕКТУРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Sydorova N.V. / Сидорова Н.В.

c.t.s., as.prof. / к.т.н., доц.

*Одеська державна академія будівництва та архітектури, Одеса, Дідрихсона, 4, 65029
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa, Didrikhsona st., 4, 65029*

Щоб визначити, який шрифт використовувати і яке місце він займе на сторінці, необхідно розуміти інтонацію, інакше кажучи, настрій тексту.

Ерік Шпікерманн

***Анотація.** Шрифт - невід'ємна частина нашого життя. Розглянуто теоретичні основи шрифту і шрифтової композиції як складових компонентів у професійному становленні студентів архітектурних спеціальностей на заняттях з дисципліни «Мистецтво шрифту». У даній статті визначено основи теоретичних знань, умінь і навичок, які необхідні студентам для роботи над шрифтом і для створення шрифтових композицій.*

***Ключові слова:** шрифт, види шрифтів, виразність шрифту, буква, композиція, класифікація композицій.*

Вступ. Для професійного розвитку майбутніх архітекторів, художників і дизайнерів значна увага приділяється вивченню шрифту, як графічній дисципліні. Широкий розмах і темп нашого життя вимагають від мистецтва шрифту багатства і різноманітності. Шрифт бере участь у комунікації найбезпосереднішим чином: він додає повідомленню візуальний образ, забезпечує найважливіші інформаційні процеси: зберігання інформації, її передачу і обробку.

Основна частина. В даний час за допомогою шрифтів виготовляються багато логотипів відомих компаній. Де-які бренди стали відомими і запам'яталися. Саме шрифт допомагає виділитися з більшості, повноцінно доповнити та візуалізувати образ.

Але далеко не завжди шрифт можна сприймати як доповнення. Є яскраві приклади того, що шрифт є не тільки доповненням, це елемент архітектурної композиції. Найвідоміші приклади – це колона Траяна в Римі (римський капітальний шрифт), де присутній напис, який є предметом культу у сучасних дизайнерів шрифтів, Триумфальні ворота Костянтина Великого в Римі (шрифт – квадратний капітал), Парфенон в Греції.

Освоїти мистецтво шрифту - це найважливіший етап в професійному становленні студентів: майбутньому фахівцю необхідно познайомитися з історією розвитку писемності, з класифікацією та структурою шрифтів, їх

широкою сферою застосування, вивчити історію шрифтової справи, дізнатися про те, як виникли сучасні алфавіти, так як без цього неможливо зрозуміти походження шрифтових форм. Від накреслення, кольору, розміру шрифту здебільшого залежить реакція глядача на представлене повідомлення. Для сприйняття, осмислення і оцінки цих можливостей шрифту потрібно володіти почуттям форми і контрформи в двовимірному і тривимірному просторі, знанням законів візуального сприйняття [1].

Залежно від призначення шрифт може бути витонченим або масивним, суворим або мальовничим. Головними естетичними критеріями вибору того чи іншого шрифту є гармонійність його пропорцій, краса рисунку кожної букви, простота і зрозумілість, чіткість і відповідність. У шрифті всі букви повинні гармонійно поєднуватися одна з одною в будь-яких можливих комбінаціях, бути красивими і добре читатися.

Мистецтво шрифту - це самостійний напрям мистецтва, який має свою історію, стилі, що склалися, різноманітні види, свою термінологію, правила побудови і способи зображення. Насправді світ шрифтів різноманітний і величезний, а його різноманіття постійно поповнюється новими видами. Виділяють такі види шрифтів, як рисовані, рукописні, гравіровані, рельєфно-об'ємні, складальні-типографські. Шрифти бувають із зарубками (антіква), без зарубок (гротеск), пропорційні (відображають символи різної ширини), непропорційні (відображають символи, розміщені на кегельних майданчиках постійної фіксованої ширини).

В основі теоретичної і практичної підготовки студентів повинно бути вивчення букви (літери), оскільки будь-яка діяльність художника або дизайнера в створенні шрифтів, написів, логотипів починається саме з букви. Буква не завжди виступає як носій тільки звуку. Вона може бути і носієм образу, перетворюючись в різноманітні форми. Вивчення будови букви дає уявлення про особливості всього алфавіту. Знання структури букв дає можливість визначити виразливі можливості одного шрифту, які відрізняють його від інших (рис.1). Від студента, крім освоєння теоретичних знань, потрібне придбання практичних навичок роботи зі шрифтом, розвиток здатності образно мислити, бачити букву як графічну форму, як елемент графічної композиції в цілому.

Сучасні букви – це стилізовані зображення ідеограм, які використовуються в писемності Стародавнього Єгипту. В основі кожної латинської літери - графічне зображення реального об'єкта. Накреслення сучасних букв - результат тривалої еволюції, по суті, кожна з них - окрема абстрактна мініатюра, а шрифт - формальна композиція [2].

Окремо хочеться зупинитися на шрифтових композиціях. Шрифтова композиція – це гармонійно пов'язані між собою букви, блоки тексту та інші учасники текстового простору, з яких виходить текстова композиція.

Класифікація шрифтових композицій:

- шрифтова графічна – композиція являє собою своєрідне поєднання геометричних форм и шрифту;
- шрифтова орнаментальна – ця композиція являє собою своєрідні

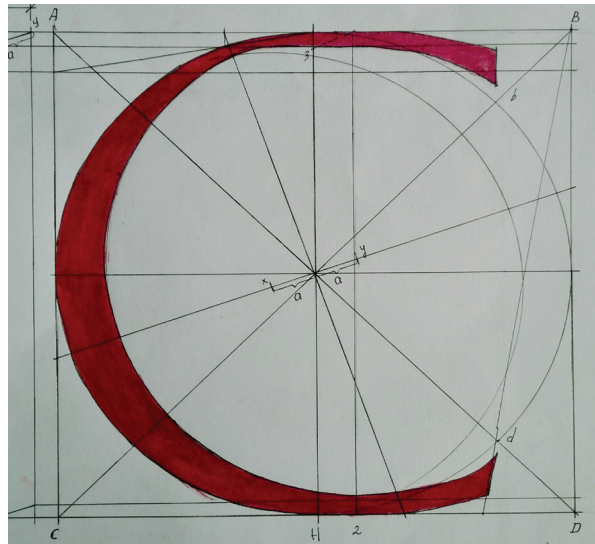

Рис. 1. Літера А (конструкція Джамбаттіста Веріні)

орнаментальні побудови, в яких в певних порядках чергуються геометричні «мотиви», літери и цифри;

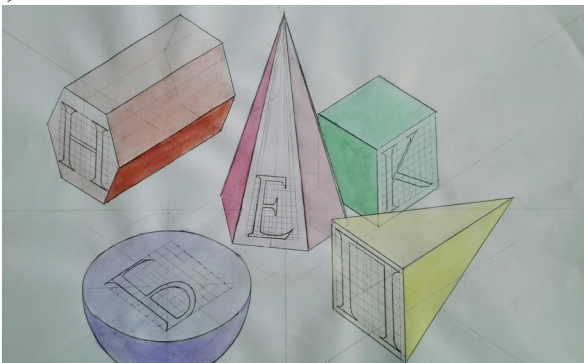
- шрифтова образотворча – це поєднання шрифту і малюнка [3].

У роботі зі шрифтом фахівець стикається з необхідністю створювати шрифтові композиції. І завжди зображення повинно бути гармонійним, фактурним, яскравим. Для отримання такого результату в шрифтовій композиції необхідно враховувати наступне:

- компоновка тексту на заданому форматі,
- шрифт і його розмір, яким буде оформлятися зміст тексту,
- розташування букв у словах.

Все це дасть можливість витримати композицію в єдиному стилі (рис. 2).

а)

б)

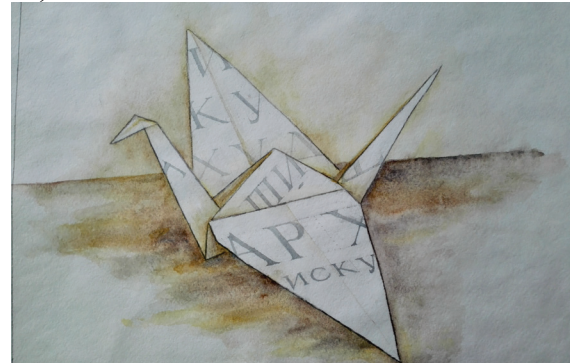

Рис.2. Приклади шрифтових композицій:

- а) шрифтова графічна композиція,
б) шрифтова образотворча композиція

Поняття композиція відображає об'єднання елементів в єдине ціле. Композиція повинна формувати певний емоційний образ. Для того, щоб передати ідею, необхідно усвідомити суть, відчувати характер і висловити все це засобами композиції.

Висновок. Шрифт був придуманий для запису і передачі інформації.

Букви, з яких складається шрифт, це в першу чергу форма, а тільки потім зміст. Різноманітність цих форм настільки величезна, що шрифтом можна милуватися так само, як ми милуємося твором мистецтва [2].

Завдання викладача навчити повноцінно працювати зі шрифтами, надаючи їм смислову та композиційну індивідуальність. В процесі навчання студенти реалізують отримані знання, демонструють уміння виконувати завдання як за допомогою матеріалів і інструментів, так і використовуючи сучасні комп'ютерні технології, що є неодмінною основою подальшого розвитку їх професійних можливостей.

Література:

1. Сидорова Н.В., Перпері А.О., Яворська Н.М. Шрифт як мистецтво. Про користь та необхідність вивчення // Матеріали міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців». – Одеса, 2017. – Ч.2. – С.177.
2. Яцюк О.Г. Основы графического дизайна на базе компьютерных технологий. Издательство БХВ-Петербург, 2004. – 240 с.
3. Бредньова В.П., Перпері А.О., Яворська Н.М. Мистецтво шрифту // Навчальний посібник. – Одеса, 2017. – 128 с.

Abstract. *Font is an integral part of our life. The article considers the theoretical foundations of the font and font composition as making components in the professional formation of students of architectural specialties on the discipline "The Art of the Font". This article defines the basics of theoretical knowledge, skills and abilities. Students must learn to work on the font and create font compositions. In the process of learning, students realize their knowledge, demonstrate their ability to perform tasks.*

Key words: *font, font types, font expressiveness, letter, composition, classification of compositions.*

References:

1. Sidorova N.V., Perperi A.O., Yavors'ka N.M. (2017). Shryft yak mystetstvo. Pro koryst' ta neobkhidnist' vyvchennya [Font as art. About the benefits and necessity of studying] // Materialy mizhnarodnoyi naukovo-metodychnoyi konferentsiyi «Upravlinnya yakistyu pidhotovky fakhivtsiv» [Materials of the international scientific-methodical conference "Management of the quality of training of specialists"] – p.177.
2. Yatsyuk O.G. (2004). Osnovy graficheskogo dizayna na baze komp'yuternykh tekhnologiy. [Fundamentals of graphic design based on computer technology]. Izdatel'stvo BKHV-Peterburg. – 240 p.
3. Bredn'ova V.P., Perperi A.O., Yavors'ka N.M. (2017). Mystetstvo shryftu [Art of Font] // Navchal'nyy posibnyk [The Textbook]. – 128 p.

Статья отправлена: 10.03.2018 г.

© Сидорова Н.В.